

35 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟ

Α. ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ:

Η Κύπρος δεν χρειάζεται προστάτες και εγγυήτριες δυνάμεις

Τον λόγο σήμερα έχει ο Δρ Ανδρέας Θεοφάνους, καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο της Λευκωσίας, που επισκέπτεται για πρώτη φορά την Αυστραλία, προσκεκλημένος της Κυπριακής Κοινότητας Σίδνεϊ. Ο Δρ Θεοφάνους δηλώνει γοητευμένος με τις πόλεις της Αυστραλίας που επισκέφθηκε και πρόθυμα απάντησε στις ερωτήσεις μας το περασμένο Σάββατο κατά τη συνάντησή μας στο Οίκημα της Κυπριακής Κοινότητας.

- Η είσοδος της Κύπρου στην Ε.Ε. ασφαλώς ήταν ένα πολύ θετικό αποτέλεσμα.

Πολύ θετικό. Ήταν το πιο σημαντικό γεγονός μετά το 1974 και ακόμη ένα μεγάλο γεγονός ήταν η υιοθέτηση του ευρώ το 2008. Ήταν μια πράξη τεράστιας σημασίας πέρα από την οικονομική της διάσταση, η υιοθέτηση του ευρώ και η ένταξη στην ΟΝΕ εμπεριέχει και πολιτικές διαστάσεις σε σχέση με το περιεχόμενο της λύσης του Κυπριακού προβλήματος.

- Για ποιούς λόγους;

Όταν μια χώρα είναι μέλος της ΟΝΕ έχει ορισμένες υποχρεώσεις σε σχέση με την δημοσιονομική της πειθαρχία κ.ο.κ. Πώς μπορεί να γίνει αυτό όταν δεν υπάρχει μια κυβέρνηση η οποία θα έχει τον πρώτο λόγο σε τέτοιου είδους θέματα? Αρα πρέπει να κατανοηθεί και τεχνοκρατικά η υπόθεση της δίκαιης λύσης και πολύ πιστεύω ότι αυτό δεν έχει γίνει πλήρως κατανοητό στην Κύπρο.

- Ποιές θα είναι οι επόμενες εξελίξεις που μπορούμε να ελπίζουμε;

Αυτή τη στιγμή αναμένεται μέχρι το Δεκέμβριο η νέα αξιολόγηση της Τουρκίας με βάση την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το 2006. Η Τουρκία δεν έχει εκπληρώσει ακόμη και αυτά τα ελάχιστα που είχε αναλάβει έναντι της Κυπριακής Δημοκρατίας, άνοιγμα αεροδρομίων και λιμανιών κ.ο.κ. Το θέμα είναι πώς προχωρούμε εμείς. Θα συνεχίσει απρόσκοπτα η Τουρκία παρόλο που δεν έχει κάνει το ελάχιστο? Υπάρχει το θέμα του Λιμνίτη με μια κατ' αρχήν συμφωνία για άνοιγμά του και φοβάμαι ότι θα τεθεί το επιχείρημα πως είναι μια καλή ενέργεια της Τουρκίας που πρέπει να ενθαρρυνθεί περαιτέρω. Σ' αυτό

- Σαν Κύπριος και ακαδημαϊκός, πώς βλέπετε εσείς την κατάσταση όπως έχει διαμορφωθεί;

Αν εφαρμοστεί οποιοδήποτε μοντέλο σαν το Σχέδιο Ανάν για Διζωνική Δικονομική Συνομοσπονδία θα δούμε επιδείνωση της υφιστάμενης κατάστασης και γι' αυτό πιστεύω ότι πρέπει να επανεξεταστεί η βάση των συνομιλιών. Ήταν λάθος που μέχρι τώρα δεν πήραμε εμείς την πρωτοβουλία για να καταγράψουμε κατευθυντήριες γραμμές, ή αν θέλετε βασικό πλαίσιο λύσης του Κυπριακού προβλήματος στηριζόμενοι στο Σύνταγμα του 1960 και την αναθεώρηση αυτού του Συντάγματος που θα λαμβάνει υπόψη και νέα δεδομένα, αλλά και το τί έχει συμβεί μέχρι τώρα.

- Με λίγα λόγια δεν είσθε αισιόδοξος.

Όχι, επειδή πιστεύω ότι η διαδικασία που ακολουθείται είναι αδιέξοδη, αλλά και αν οδηγήσει σε κάποια λύση, δεν πιστεύω ότι αυτή θα είναι βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης.

- Η νέα κυβέρνηση στην Κύπρο έχει πετύχει κάτι που δεν μπόρεσε ο Τάσος Παπαδόπουλος;

Κυττάξετε, η ερώτησή σας είναι πολυδιάστατη. Το 2004 η Κυπριακή Δημοκρατία βρέθηκε ενώπιον του διλήμματος να τοποθετηθεί στο Σχέδιο Ανάν και ο πρόεδρος Παπαδόπουλος σωστά το απέρριψε, ενώ το 76% των πολιτών ψήφισαν "όχι". Τότε υπήρξε μια τεράστια προσπάθεια εντός και ε-

Γράφει ο Γιώργος Χατζηβασιλης

κτός για να υποσκαπτεί το κύρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και η Ελληνοκυπριακή πλευρά να χάσει τη ηθική της υπεροχή. Όταν εξελέγη ο Χριστόφιας στην προεδρία υπήρχε ένα κλίμα αισιοδοξίας, θα έλεγα ότι είχε καλλιεργηθεί κακώς αυτό το υπέρμετρο κλίμα αισιοδοξίας. Σε σχέση με αυτό που με ερωτήσατε, θα πω ότι οι χειρισμοί του Χριστόφια ήταν τέτοιοι που έδειξαν προς όλες τις κατευθύνσεις ότι υπάρχει μια πολύ θετική διάθεση εκ μέρους της Ελληνοκυπριακής πλευράς για την λύση του Κυπριακού προβλήματος. Δεν λέω ότι δεν είχε και ο προηγούμενος πρόεδρος τέτοια διάθεση, όμως οι χειρισμοί του Χριστόφια ήταν τέτοιοι που έδιναν διεθνώς το στίγμα ότι οι Ελληνοκύπριοι προσπαθούν. Πέραν των εντυπώσεων, επί της ουσίας πιστεύω ότι οι χειρισμοί που έγιναν έχουν αρκετές ελλείψεις.

- Ποιές είναι αυτές οι ελλείψεις;

Σύμφωνα με συνομιλίες τον Μάιο γίνεται λόγος για δύο συνιστώσα κράτη κ.ο.κ. σαν βάση της λύσης, για την οποία εγώ προσωπικά έχω διαφορετική άποψη. Η διαφωνία μου δεν έχει να κάνει με ιδεολογική τοποθέτηση, έχει να κάνει ως άτομο που παρακολουθεί παρόμοια πολιτεύματα. Δηλαδή, όταν μια ομοσπονδία είναι ένα πολίτευμα πολυεθνικό και εδράζεται πάνω σε εθνοκοινοτικούς πυλώνες αποτυγχά-

νει. Για παράδειγμα η Γιουγκοσλαβία, η Τσεχοσλοβακία, τον Λίβανο που το πολίτευμά του βασίζεται σε εθνοκοινοτικά κριτήρια, άρα δεν υπάρχει λόγος να πιστεύω πως αν δημιουργηθεί ένα παρόμοιο σύστημα στην Κύπρο και με την εμπειρία του παρελθόντος και με τις άλλες εμπειρίες και τον πανίσχυρο γείτονα την Τουρκία, δεν μπορώ να δω πώς θα πετύχει.

- Τί πρέπει να κάνουμε, λοιπόν;

Πρέπει να είμαστε τολμηροί, να προβληματιστούμε και να προχωρήσουμε σε μια επανατοποθέτηση της φιλοσοφίας της λύσης του Κυπριακού προβλήματος.

- Μήπως ο κ. Χριστόφιας κάνει υποχωρήσεις που δεν θα έπρεπε;

Ουδείς αναμάρτητος στην ιστορία των υποχωρήσεων. Βεβαίωτα δεν θα θέλαμε να έχουμε την εμπειρία ενός δημοψηφίσματος με ένα πλαίσιο με το οποίο η πλειοψηφία του λαού θα έχει αντίθετη άποψη. Και θέλω να πιστεύω ότι δεν θα βρεθούμε μπροστά σε ένα τέτοιο δίλημμα, αλλά εμένα δεν μου αρκεί απλώς να αποκρούω ξένες ιδέες, ξένα σχέδια κλπ., είναι σημαντικό να έχουμε μια πιο ενεργητική προσέγγιση και να αντιληφθούμε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος της Ε.Ε. και δύναται να πάρει πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση που επιθυμεί. Για παράδειγμα η δικαιοκοινοτική πτυχή του Κυπρια-

κού προβλήματος είναι μια, δεν είναι η μόνη. Υπάρχει ακόμη η παρουσία των τουρκικών στρατευμάτων, η κατοχή του 38% του εδάφους και το νέο έγκλημα της Τουρκίας που συνεχίζεται, η προσπάθεια εποίκισμού της Κύπρου. Αυτά όλα δεν μπορούν να μην τίθενται με έναν τρόπο επιτακτικό στα ευρωπαϊκά και άλλα διεθνή φόρα, γι' αυτό χρειαζόμαστε μια νέα φιλοσοφική προσέγγιση του Κυπριακού προβλήματος. Τολμώ να πω ότι η υφιστάμενη πορεία είναι αδιέξοδη και επί τούτου είναι πολύ σημαντικό ο εκάστοτε πρόεδρος της δημοκρατίας να αναγνωρίζεται σαν αρχηγός κράτους. Πολύ φοβάμαι ότι μέσω των διακοινοτικών συνομιλιών διακρίνεται κάποια αμφισβήτηση αυτού του ρόλου του, εμμέσως πλην σαφώς και γι αυτό χρειάζεται μια επανατοποθέτηση.

- Πώς μπορεί να γίνει αυτό;

Οι διακοινοτικές συνομιλίες μένουν, αλλά πρέπει να διευρυνθεί το πλαίσιο. Να συμμετάσχουν η Ε.Ε. και η ίδια η Τουρκία επιτέλους πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της. Δεν μπορεί να συνεχίζεται απρόσκοπτα η ευρωπαϊκή της πορεία ενώ διαπράττει το έγκλημα του εποίκισμού με τον στρατό κατοχής και γίνονται παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως οι περιουσίες ευρωπαίων πολιτών. Πρέπει να προβληματιστούμε πόσα χρόνια διεξάγεται ο διακοινοτικός διάλογος στη βάση αυτή και τί αποτελέσματα είχαμε?